

Rasspezifik Avelsstrategi

Weimaraner

Innehåll

1	BAKGRUND	3
1.1	Uppkomsten av RAS.....	3
1.2	RAS – vems ansvar	3
1.3	Historik.....	3
1.3.1	Weimaranern i Europa och Världen	3
1.3.2	Weimaranern i Sverige	4
2	AVELSARBETE/AVELSBAS	4
2.1	Bakgrund.....	4
2.2	Nulägesbeskrivning.....	5
2.2.1	Registreringar	5
2.2.2	Genetisk variation	5
2.3	Mål	6
2.4	Strategi	6
2.4.1	Avelslistor.....	7
2.4.2	Rekommendationer för valphänvisning	7
2.5	Uppföljning av satta mål.....	8
3	HÅLSOSTATUS	8
3.1	Bakgrund och nulägesbeskrivning	8
3.1.1	Sjukdomar som förekommer i rasen	9
3.1.2	Sjukdomar med känd ärftlig komponent som förekommit i enstaka fall	9
3.2	Mål	10
3.3	Strategi	11
3.4	Uppföljning av satta mål.....	11
4	EXTERIÖR	11
4.1	Bakgrund.....	11
4.2	Nulägesbeskrivning.....	11
4.3	Mål	12
4.4	Strategi	12
4.5	Uppföljning av satta mål.....	12
5	JAKTEGENSKAPER	12
5.1	Bakgrund.....	12
5.2	Nulägesbeskrivning.....	12
5.2.1	Egenskapssiffror	13
5.3	Mål	13
5.4	Strategi	13
5.5	Uppföljning av satta mål.....	13
6	MENTALITET	14
6.1	Bakgrund.....	14
6.2	Nulägesbeskrivning.....	15
6.2.1	Mentalbeskrivning	15
6.2.2	Utvärdering	15
6.3	Mål	15
6.4	Strategi	16
6.5	Uppföljning av satta mål.....	16

1 BAKGRUND

1.1 UPPKOMSTEN AV RAS

På Svenska Kennelklubbens kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, fortsättningsvis kallad RAS.

Hundar och hundavel är numera utsatta för granskning från olika håll. År 1987 presenterade Europarådet en konvention om hållandet av sällskapsdjur och inte minst om avel av desamma. Här påpekades bl.a. vikten av en sund och genetiskt hållbar avel, dvs. avel som inte leder till defekta eller sjuka djur och som bygger på långsiktighet. Allra viktigast är att landets uppfödare själva har intentionen att föda upp sunda hundar med rastypiska egenskaper.

1.2 RAS – VEMS ANSVAR

Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att kunna fatta relevanta beslut behöver dock den enskilda uppfödaren både allmänna kunskaper om avel och tillgång till fakta kring såväl den egna tiken som den tilltänkta avelshanen. Detta behövs för att den kull som planeras ska ge weimaraner som ligger så nära som möjligt, både de övergripande målen angivna i avelspolicyn och de personliga avelsmålen.

1.3 HISTORIK

Weimaranern tillhör gruppen stående fågelhundar och rasen kommer ursprungligen från Thüringen i Tyskland. Det finns talrika teorier om hur weimaranern uppstod. Det är en gammal ras, den första rasstandard kom visserligen inte förrän i slutet av 1800-talet, men redan på målningar från 1600- och 1700-talen finns hundar avbildade som mycket liknar dagens weimaraner. Det är dock klart att rasen till stor del härstammar från viltspårhundar och att den förekom vid Weimars hov redan i början av 1800-talet. Till mitten av 1800-talet var aveln helt inriktad på prestation och låg nästan uteslutande i händerna på yrkesjägare och furstar i framförallt området kring Weimar och i Thüringen i Tyskland. När viltspårhundens storhetstid var förbi korsades dessa hundar med stående fågelhundar, framförallt pointer. Dagens weimaraner etablerades ungefär 1890. Jämte den korthåriga weimaranern förekom redan före sekelskiftet även någon enstaka långhårig individ. Sedan 1890 är rasen i huvudsak fri från inkorsningar av andra raser. Därmed är rasen en av de äldsta tyska stående fågelhundarna. Från början var det en exklusiv hundras som endast tyska adeln fick hålla, men så småningom spreds den över världen.

1.3.1 Weimaranern i Europa och Världen

Sett över hela världen finns det idag ett ganska stort antal weimaraner, främst av den korthåriga varianten som är mycket större i antal överallt än den långhåriga. De länder med absolut flest registrerade weimaraner är Australien, USA och Storbritannien. I Australien säljs de flesta valpar som showhundar eller sällskapshundar och det finns inga officiella jaktprov för weimaraner som liknar de europeiska. Det har under de senaste tio åren importerats många australienska

hundar till Europa, framförallt till de mellersta och södra delarna men även till Sverige.

I USA förekommer det jaktprov där en del av momenten liknar de europeiska, men det är en väldigt liten procent av hundarna som provas. Det stora flertalet säljs som sällskapshundar eller showhundar. På senare år har det importerats en hel del amerikanska hundar efter jaktliga linjer till Europa.

I Storbritannien förekommer också jaktprov för weimaraner men det är bara enstaka weimaraner som startar varje år trots att det registreras långt över tusen weimaranervalpar årligen i Storbritannien. De flesta säljs som sällskapshundar eller showhundar.

I hemlandet Tyskland sätts de jaktliga egenskaperna fortfarande väldigt högt och tyska weimaranerklubbens avelsråd ser helst att uppfödarna säljer valpar till företrädesvis jägarhem. Jaktprov anordnas i de flesta tyska regioner varje år och precis som på de svenska proven ingår det flera olika moment och tyska weimaranerklubben har strikta krav för de hundar som rekommenderas för avel.

Sett till övriga Europa så finns det idag populationer av weimaraner i de flesta länder, nämnas här bör t.ex. Frankrike, Italien, Polen, Ungern, Belgien och Holland där i dessa länder förekommer både jaktlinjer av weimaraner samt mer renodlade utställningslinjer. Det anordnas även jaktprov i de flesta av dessa länder i viss utsträckning.

I våra nordiska grannländer finns det relativt små populationer av weimaraner. I Norge föds det kanske någon enstaka kull per år och i Finland några kullar per år de senaste åren. I Danmark ligger registreringssiffrorna på liknande nivåer som i Sverige. I alla de nordiska länderna finns officiella jaktprov för weimaraner som liknar de svenska och tyska proven, det finns några skillnader men inte av betydande grad.

1.3.2 Weimaranern i Sverige

Rasen har funnits i vårt land sedan 1969 och den första kullen föddes 1974. Tyska, brittiska och holländska linjer dominerade till en början. Under senare år har importer, alternativt användning av hanhundar, från Australien, USA och England haft en stor inverkan på avelsbasen. Det förekommer även hundar från bl.a. Polen, Frankrike och Holland i den svenska aveln. På senare tid föds oftast mellan 10-15 kullar om året i Sverige. Det finns i dagsläget 31 svenska jaktprovschampions och ett stort antal svenska utställningschampions och svenska viltspårprovschampions, det finns även några enstaka svenska lydnesschampions och bruksprovschampion i weimaranerrasen i Sverige.

2 AVELSARBETE/AVELSBAS

2.1 BAKGRUND

Weimaranern är indelad i två olika varianter, korthårig och långhårig. På grund av den extremt lilla populationen av långhåriga weimaraner i Sverige så är parningar

mellan de båda hårlagen tillåtna och även önskvärda för att på sikt kunna få en större avelsbas av långhår med bra genetisk variation.

2.2 NULÄGESBESKRIVNING

2.2.1 Registreringar

Tabell 1. Registrering korthårig weimaraner

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
16	10	26	27	30	38	31	38	44	67

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
66	68	91	80	100	78	84	90	96	75

2010	2011	2012
58	80	85

Totalt antal registrerade individer under hela perioden 1990-2012 : 1378 st.
Medelvärdet registrerade hundar per år de senaste 5 åren (2008-2012) ligger på ca 78, att jämföras med föregående femårsperiods medelvärde på ca 86 per år (2003-2007).

Tabell 2. Registrering långhårig weimaraner

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
0	0	0	0	0	0	0	10	3	9

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
12	10	22	6	7	23	3	5	12	12

2010	2011	2012
13	1	14

Totalt antal registrerade under hela perioden 1990-2012 :162 st. Medelvärdet registrerade långhår per år de senaste 5 åren (2008-2012) ligger på ca 10, att jämföras med föregående femårsperiods medelvärde på ca 8 per år (2003-2007).

2.2.2 Genetisk variation

Inavelsgrad

Inavelsgraden i en population bör inte överstiga 2,5%¹. I tabell 3 visas den genomsnittliga inavelsgraden i de kombinationer som gjordes 2004-2012.

Tabell 3. Rasens genomsnittliga inavelsgrad år för år. Beräknad över 5 generationer.

År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Inavelsgrad	1,4 %	1 %	1,2 %	1,8 %	2 %	0,7 %	1,7 %	1,5 %	2,4 %

¹ 2,5 % i genomsnittlig inavelsgrad beräknat på 5 generationer ger en ökning i genomsnittlig inavelsgrad per generation med 0,5 %, det motsvarar en effektiv populationsstorlek på $N_e=100$.

Effektiv population

I dagsläget uppvisar weimaranern i Sverige en effektiv populationsstorlek (N_e) om drygt 104 individer (baserat på kombinationer gjorda 2012). Den genomsnittliga effektiva populationen 2010-2012 ligger på ungefär 140 individer så det kan röra sig om en tillfällig peak. Den effektiva populationen i en hundras bör ligga över 100 för att man ska anse att den är livskraftig på lång sikt.² Som en jämförelse kan nämnas en ras som liknar weimaranern i arbetssätt och typ, men som har mer än dubbelt så höga registreringsiffror, den korthåriga vorstehn, som har en effektiv population på omkring 500 individer.

2.3 MÅL

En av målsättningarna under föregående tioårsperiod har varit att verka för att bredda avelsbasen. Eftersom weimaranern i Sverige är en numerärt liten ras så är det fortfarande en aktuell målsättning. Rekommendationerna för hur hög inavelsgraden maximalt bör vara i en kombination ligger kvar på 6,25%. Dock ser vi gärna att den är ännu lägre med tanke på vår fortfarande numerärt lilla population. Vi har också fortsatt målsättningen att hundar som används i avel inte ska överskrida den s.k. 5% -regeln. För varje nytt kalenderår kommer en ungefärlig siffra att presenteras på klubbens sida om hur många avkommor en hund eller tik kan ha utan att överskrida rekommendationen. Ett långsiktigt mål är att komma över 200 individer i effektiv population och att sedan stadigt ligga över 200. En annan viktig målsättning är att bevara rasens bruksegenskaper och därför vill vi i så stor utsträckning som möjligt att de individer som används i avel har dessa dokumenterade i form av en jaktprovsmérit.

2.4 STRATEGI

Ett sätt att öka vår effektiva population av weimaraner, och förhindra att rasens genomsnittliga inavelsgrad överstiger 2,5% över 5 generationer, är att i avel använda fler olika individer än vad vi gör idag, avseende både tikar och hanar. Det är även viktigt att hålla inavelsgraden i varje tänkt kombination så låg som möjligt.³ Det är även viktigt med ett kontinuerligt avelsutbyte med andra länder, både på kort och på lite längre sikt för att få genetisk variation och större avelsbas.

Ett av verktygen som Svenska Weimaranerklubben använder sig av, för att uppnå sina målsättningar beträffande vilka hundar som används i avel, är avelslistor. Dessa listor, en för hanar och en för tikar, presenteras på klubbens webbsida och är tänkt att fungera som information för dem som vill ta reda på mer information om ett tilltänkt avelsdjur samt att de som finns på listan uppfyller de kriterier som klubben anser vara viktiga för en hund som används i avel.

Ett annat verktyg är de krav klubben har på föräldradjur för att en valpkull ska beviljas valphänvisning genom klubben. Även utländska hundar som används i

---

² $N_e = 100$ brukar anges som önskvärt för att förlusten av genetisk variation ska vara så långsam att populationen även på lång sikt ska kunna anses vara livskraftig. Om den effektiva populationsstorleken understiger 50 betraktas populationen i artbevarande sammanhang som utrotningshotad.

³ Det görs genom att para individer som inte är släkt samt att i möjligaste mån undvika att upprepa samma kombination.

avel i Sverige omfattas av dessa kriterier och måste uppfylla dem för att valphänvisning ska beviljas. För att försöka bredda populationen ytterligare kommer inför nästa revideringsperiod möjligheterna att undersökas att använda egenskapsbedömningarna från jaktprov istället för enbart priser från jaktprov, därför att de siffrorna många gånger kan ge en bättre bild av den enskilda individens jaktliga egenskaper än vad enbart en prisvalör kan. Förutsättningen för att detta ska kunna genomföras är att egenskapssiffror från samtliga startande hundar sammanställs. Vi behöver även få fram rasgenomsnitt på samtliga egenskaper.

2.4.1 Avelslistor

Kriterierna för att en hund ska finnas med på SWeIKs avelslista för hanhundar / tikar är att:

1. Hundägaren ska vara medlem i SWeIK.
Ägare kan välja att avstå från att ha sin hund på listan. Det åligger hundägaren alternativt uppfödare till hunden att anmäla önskemål om att hund ska placeras på listan.
2. Individen ska vara vid liv.
3. Individen ska ha uppnått 2 års ålder, gäller både hane och tik. Tik över 7 års ålder som inte haft någon valpkull tas bort från listan.
Individen ska vara fertil och tillgänglig för avel. Kastrerade och avlidna hanhundar tas bort från listan såvida det inte finns frusen sperma från hanhunden, men då ska detta först rapporteras in till avelskommittén.
4. Hunden ska vara HD-fri.
5. Hunden ska vara jaktprovsmriterad. Individen bör då uppvisa egenskapsvärden som är lika bra som, eller bättre än, medelvärdet för rasen avseende minst fyra av egenskaperna: fart, vidd, reviering, följsamhet och vattenpassion.
6. Hunden ska vara utställningsmeriterad med minst ”Good” (enligt gamla beteckningen minst en 2:a) i ukl/jkl/ökl.
7. Hunden ska ha känd mentalitet och ha bestått skottprov vid mentalbeskrivning; godkänd mentalbeskrivning för listan är SVKs, SBKs, SWeIKs samt beskrivningar av certifierade jakthundsinstruktörer. Gäller hundar födda efter 2003-12-31, övriga hundar inget krav på mentalbeskrivning.
8. Hunden ska inte ha uppfyllt 5 %-regeln. Hanhundar som uppfyllt 5 %-regeln får kvarstå på listan för att vara tillgängliga för avel utomlands.

Kraven ska ses som minimikrav, allt annat utöver detta är meriterande men inte ersättande.

Utländska hundar: Individen ska vara jaktprovsmriterad och kunna uppvisa ett WCC (Working Class Certificate). Hänsyn tas till hundens hemlands provbestämmelser/regelverk. För jaktprovsmitering i hemlandet Tyskland gäller att hunden ska uppfylla kraven för avelsgodkännande där.

2.4.2 Rekommendationer för valphänvisning

De kriterier som gäller för att erhålla valphänvisning trädde i kraft 2012-01-01 och omfattar följande punkter:

1. Båda föräldraren ska uppfylla kraven för avelslista (se 2.4.1.).
2. Uppfödaren ska vara medlem i SWeiK.
3. Det åligger uppfödaren att anmäla önskemål om valphänvisning.
4. Kombinationen får ha en inavelsgrad på max 6,25 % beräknat på 5 generationer.

Valpförmedlingen är kostnadsfri. Kombinationer som inte fyller kraven, förmedlas inte av SWeiK.

2.5 UPPFÖLJNING AV SATTA MÅL

Svenska weimaraneruppfödare är generellt väldigt måna om att följa klubbens uppsatta rekommendationer. Många av de kombinationer som görs presenteras även på klubbens valphänvisning och det får anses som ett viktigt steg i vår målsättning. Även de kombinationer som inte förmedlas av klubben uppfyller ofta flera av kriterierna som klubben satt upp, med avseende på ålder, inavelsgrad, hälsostatus och utställningsresultat. Den vanligaste anledningen till att en kombination inte förmedlas av SWeiK är att en eller båda föräldrarna saknar jaktprovsmerit eller att uppfödaren inte har bett om valphänvisning.

Vi har i Sverige idag ingen uttalad problematik avseende överanvändning av hanar inom weimaranerrasen. De allra flesta ligger under det antal avkommor som rekommenderas genom 5 %-regeln. På tidsidan håller sig de flesta också under det antal avkommor som rekommenderas genom 5 %-regeln, även om vi kan se att de tikar som används i avel ofta har fler avkommor än de hanar som används. Vad gäller inavelsgraden så har den under många års tid legat under eller tangerat 2 % beräknat över fem generationer, men 2012 låg inavelsgraden för första gången sedan 1995 över 2 %. Detta innebar även en minskning i effektiv populationsstorlek från 166 individer 2011 till 104 individer 2012. Annars har medelvärdet de senaste 10 åren (2003-2012) legat på ungefär 180 individer i effektiv population, dock har variationen under denna tid varit stor mellan år, allt emellan 250 individer (2005) till 104 individer 2012. För att undvika så här stora svängningar framöver behöver vi stimulera användandet av fler olika individer i avel samt diskutera hur stort antal barnbarn en individ maximalt bör ha.

3 HÄLSOSTATUS

3.1 BAKGRUND OCH NULÄGESBESKRIVNING

Precis som de flesta hundraser dras även weimaranern med en del rasbundna sjukdomar. Trots detta får man säga att weimaranern är en förhållandevis frisk ras. Livslängden är oftast 10-12 år. Weimaranerrasen omfattas av SKK hälsoprogram för höftledsdysplasi med krav på att alla föräldradjur har friröntgade (A/B) höfter innan parning görs. SWeiKs avelskommitté följer strikt de rekommendationer SKK ger gällande sjukdomar/arvsgång av andra hälsoproblem som dyker upp i rasen.⁴

---

⁴ SKK:s hälsoprogram för höftleder kräver att båda föräldraren är höftledsröntgade och ID-märkta för att avkomma ska registreras i SKK. Hunden ska vara höftledsröntgad och

3.1.1 Sjukdomar som förekommer i rasen

HD (höftledsdysplasi). HD innebär en felaktig placering/utveckling av höftleden. Defekten kan begränsa hundens rörlighet och medföra smärta och håla av olika grad. Orsaken till HD är multifaktoriell, dvs. utöver anlag för HD krävs sannolikt även miljöfaktorer, såsom exempelvis foder och uppväxtförhållanden för att det ska bli en påtaglig defekt i leden. Defekten ger varierande grad av symtom. En weimaraner med HD kan ofta fungera helt normalt och användas aktivt långt upp i åldrarna.⁵ Mellan åren 2001 och 2010 (10 år) föddes 895 individer (observera att denna siffra innefattar både korthåriga och långhåriga weimaraner). Av dessa har 487 röntgats, vilket är drygt 54%. Utfallet av dessa röntgenresultat är följande:

HD A= 287 individer, ca 59 % av röntgade hundar

HD B= 126 individer, ca 26 % av röntgade hundar

HD C= 48 individer, ca 10 % av röntgade hundar.

HD D= 24 individer, ca 4,5 % av röntgade hundar

HD E= 2 individer, ca 0,5 % av röntgade hundar

Detta betyder att 85 % av alla röntgade hundar har fria höfter. Eftersom över hälften av individerna är röntgade så antar vi att deras resultat är någorlunda representativt för hela rasen. Glädjande är också att andelen grava dysplasier på röntgade hundar är väldigt låg.

3.1.2 Sjukdomar med känd ärftlig komponent som förekommit i enstaka fall

SWeiK bevakar det samlade komplexet av autoimmuna sjukdomar (HOD, steroidresponsiv meningit, allergier med flera), även om de inte är vanliga var för sig är helheten, om man lägger ihop dem, en signal som vi bör vara uppmärksamma på och jämföra med utvecklingen hos svensk hundpopulation allmänt.

Osteochondros och AD (armbågsledsdysplasi)

Pålagringar i armbågsled, primär eller sekundär, kan vara ärftligt betingad.

Entropion och ektropion

Entropion är inåtrullade ögonlock och ektropion är utåtrullade ögonlock. Ögonlockskanterna ska sluta tätt intill ögat. Detta är en viktig bruksdetalj eftersom hunden i samband med jakt kan få stora problem med irritationer, då frön och liknande samlas i det undre ögonlocket.

---

röntgenplåtarna ska vara avlästa före ev. parning. För att resultatet ska bli officiellt måste weimaranern vara minst 12 månader gammal.

⁵ HD grad A och B innebär godkända höftleder, grad C är lätt dysplasi, D och E är mer uttalade förändringar. Unghunden bör röntgas först när muskulaturen är fullt utvecklad.

HOD (hypertrophic osteodystrophy)

Förändringar i tillväxtzonerna. Symptom kan vara kraftig smärta med hög feber, rörelseoförmåga mm. Drabbar unga individer, f f a 3 – 7 månader gamla.

Steroid-Responsiv Meningit-Arterit (SRMA/hjärnhinneinflammation)

Akut insättande nackömhet och ganska hög feber på unga hundar. Hundarna rör sig mycket ovilligt och skriker ofta spontant. Båda könen drabbas och sjukdomen debuterar hos unga hundar i åldern fem till sexton månader. Typiskt för sjukdomen är att den återkommer i skov.

Epilepsi

Rubbning med återkommande krampanfall. Sekundär eller primär, kan vara ärftligt betingad.

Hudproblem/allergier

Allergier som yttrar sig som återkommande öroninflammationer eller hudproblem och andra hudproblem förekommer i weimaranerrasen. Den här typen av hälsoproblem har dock ökat i den svenska hundpopulationen generellt och det är ännu så länge svårt att säga om de problem vi ser i weimaranerrasen är rasspecifik.

Navelbråck

Navelbråck förekommer hos weimaraner men registreras inte och det går därför inte att säga om det är ett rasspecifikt problem. Om bråcket är så stort att det behöver opereras bör hunden inte användas i avel. SWeik råder även uppfödare att vara restriktiva med att använda individer med navelbråck som har flera kullsyskon med navelbråck.

Magomvridning

Magomvridning förekommer hos weimaraner i Sverige men i dagsläget finns ingen statistik som visar att det skulle röra sig om större omfattning än hos andra hundraser av samma storlek. Det är ett akut tillstånd där magen ”svivlar” runt sin egen axel. Kan bero på bl.a. högt foder- eller vätskeintag i samband med hög aktivitet, ärftligt betingade faktorer, fysisk konstruktion mm.

Kryptorchidism, pyometra och andra reproduktionsstörningar/sjukdomar i reproduktionsorganen

Kryptorchidism och livmoderinflammation förekommer hos weimaraner, men är inte ett stort problem.

Fertilitet, nedsatt reproduktionsförmåga och nedsatt könsdrift

3.2 MÅL

En god hälsa som möjliggör ett långt liv utan hälsostörningar. Då uppfattningen är att HD-problematiken är under relativt god kontroll kommer vi att fortsätta i samma riktning som förut. Det vill säga - uppmana till att så många individer som möjligt röntgas för att få en bra bild av rasens HD-status fortlöpande.

3.3 STRATEGI

Att i avel använda fertila individer enligt SKK:s avelspolicy samt att båda föräldradjuret ska vara fria från kända ärftliga defekter.

Att genom information i klubbens tidning göra hundägare och uppfödare mer medvetna om genetik och arvbarhet.

SWeiK lägger stor vikt vid att man inom uppfödarkåren håller en öppen dialog om de sjukdomar som förekommer inom ens avel så att man vidare kan förhindra användning av individer med anlag för vissa sjukdomar.

För att fortsätta arbetet med att minska HD inom rasen krävs först och främst att fler individer röntgas. Ju större andel som röntgas desto sannare bild av läget för rasen får vi. Det största ansvaret faller därmed på den enskilde hundägaren för att detta ska bli gjort. Därför är det av största vikt att nyblivna hundägare får information både från SWeiK och från sin egen uppfödare om varför man bör röntga sin hund samt att man i avel använder individer som är väl utvärderade.

3.4 UPPFÖLJNING AV SATTA MÅL

När det gäller minskningen av individer med HD så ligger vi ganska konstant på en väldigt låg nivå. Det är svårt att bedöma om en ytterligare minskning är realistiskt möjlig. Weimaranern är en numerärt liten ras och det är också svårt att mäta ökning/minskning av sjukdomar eftersom varje upptäckt sjukdom uppträder i så få fall och vi inte heller kan bedöma mörkertalet på ett bra sätt.

4 EXTERIÖR

4.1 BAKGRUND

Exteriört är våra svenska weimaraner väldigt varierande i typ, utseende och storlek. Det finns alla sorter; tunna, snipiga, burkiga, finlemmade, grova, stabbiga och mer genomsnittliga. Vad gäller hårlagen så förekommer det variation även där. En del korthår har dåligt täckande päls på bröstkorg, mage och insida lår. Vad gäller långhåren ser vi också stora variationer i pälskvalitet, allt ifrån nästan obefintliga behäng och fanor till tjocka pälsar med underull. Det förekommer även enstaka fall av blandpälsar, lite längre och mjukare än ett normalt korthår, även med viss antydning till ”byxor” och fana på svansen. Den typen av behåring är att betrakta som icke önskvärt.

4.2 NULÄGESBESKRIVNING

Om man ska se till bedömningar som gjorts på officiella utställningar under de senaste åren så ligger de allra flesta weimaraner som ställs ut på minst ett ”Good” i bedömning (med gamla bedömningen en 2:a). Uppskattningsvis är den vanligaste bedömningen ”Very Good”, vilket tyder på att de exteriöra förtjänsterna hos de enskilda hundarna med marginal överväger eventuella fel. Bettfel eller avsaknad av viktiga tänder är förhållandevis ganska ovanligt, även om det då och då kan dyka upp exempel på detta. Generellt upplevs att våra svenska weimaraner har börjat få lite bättre vinklar på senare år och även upplevs fronthälsan något bättre,

dock ska man komma ihåg att variationerna fortfarande är väldigt stora. Att utveckla mer homogenitet beträffande storlek och typ hos den svenska weimaranern bedöms fortfarande ligga väldigt långt in i framtiden och är heller inte prioriterat inom den svenska weimaraneraveln eftersom bruksegenskaperna anses viktigare.

4.3 MÅL

En god och hållbar exteriör som väl klarar av de påfrestningar som kan ställas på en jakthund. Med avseende på storlek, att hundarna inte blir för stora och tunga och därmed i ökad grad riskerar skador i rörelseapparaten, eller för små och nätta så de inte längre besitter den kroppsliga styrka som ibland erfordras i en del av de jaktliga momenten typiska för weimaranern. Att i avel använda rastypiska individer.

4.4 STRATEGI

Att ha som ett av kriterierna till tik- och hanhundslistor samt valphänvisning att föräldradjuren ska ha fått minst betyg ”Good” på en officiell utställning och att kontinuerligt utföra obligatoriska mätningar på officiella utställningar i Sverige för att med jämna mellanrum få information om hur weimaranern ligger till storleksmässigt i förhållande till det som är önskvärt av rasstandarderna.

4.5 UPPFÖLJNING AV SATTA MÅL

Under föregående femårsperiod genomfördes under två år obligatoriska mätningar på officiella utställningar. Det går inte att dra några direkta slutsatser för hela rasen från resultatet av detta eftersom det inte representerar ett tillräckligt stort antal individer. Vi kommer att behöva upprepa dessa obligatoriska mätningar med jämna mellanrum i framtiden för att få fram mer rättvisande information om hur weimaranern ligger till storleksmässigt.

5 JAKTEGENSKAPER

5.1 BAKGRUND

Våra jaktprovsregler strävar efter att efterlikna rasens ursprungslands provregler och jaktform. Weimaranern är en kontinental stående fågelhund, vilket innebär att den förutom fågeljakt i fält-, skog- och fjällterräng ska vara en duktig apportör både på land och i vatten. Den ska kunna användas till viss typ av spårarbete t.ex. eftersök på skadat hårvilt eller klövvilt. Den ska enligt rasbeskrivningen även uppvisa ett visst mått av s.k. rovviltskärpa. Det är med andra ord en ras vars styrka är mångsidighet. I Sverige provas weimaranern i en jaktprovsform med flera delmoment, som alla måste vara godkända för att resultera i pris och därmed en jaktprovsmerit.

5.2 NULÄGESBESKRIVNING

Vid utgången av 2012 var ca 15 % av alla registrerade korthåriga weimaraner som föddes mellan 1990 och 2011 jaktprovsmeriterade. Motsvarande statistik för långhårig weimaraner är 8 %, men den är inte tillförlitlig pga. det låga antalet registrerade långhår. Uppskattningsvis är ytterligare några procent startade på jaktprov

och innehar egenskapssiffror, utan att ha erhållit pris. De officiella jaktproven för weimaraner är indelade i följande delmoment: vattenapportering, apportering av släpat vilt (det kan vara fågel, hårvilt eller rovvilt) där sträckan att apportera samt tyngden och slaget av vilt beror av vilken klass hunden provas i, fältarbete (här avses fågeljakt i fält-, skog- eller fjällterräng) samt apportering i samband med fältarbete. Det krävs att hunden uppnår godkänt betyg i alla dessa moment för att kunna tilldelas ett pris. Ju högre betyg i samtliga moment, desto högre prisvalör kan utdelas.

5.2.1 Egenskapssiffror

Som stöd för vilket betyg som ska sättas i de olika momenten används bland annat s.k. egenskapssiffror som anger grad av fart, vidd och följsamhet etc. under fågeljakt och vid vattenapportering så anges grad av vattenpassion och simteknik. Vid spårarbete anges exempelvis grad av spårteknik. Dessa siffror säger ofta mer om den enskilda individens egenskaper än enbart det slutliga betyget.

5.3 MÅL

Under perioden 2014-2019 bör egenskapssiffrorna från samtliga jaktprovsstarter i Sverige sammanställas för att möjliggöra en utvärdering av hur viktiga egenskaper som fart, vidd, reviering, stånd och avance har utvecklats över tid. Vi vill även kunna få ut ett medelvärde för hela rasen så att jämförelser blir möjliga för hur enskilda individer presterat i förhållande till hela rasen. Vi tror att den informationen skulle bli ett bra verktyg i avelsplaneringen.

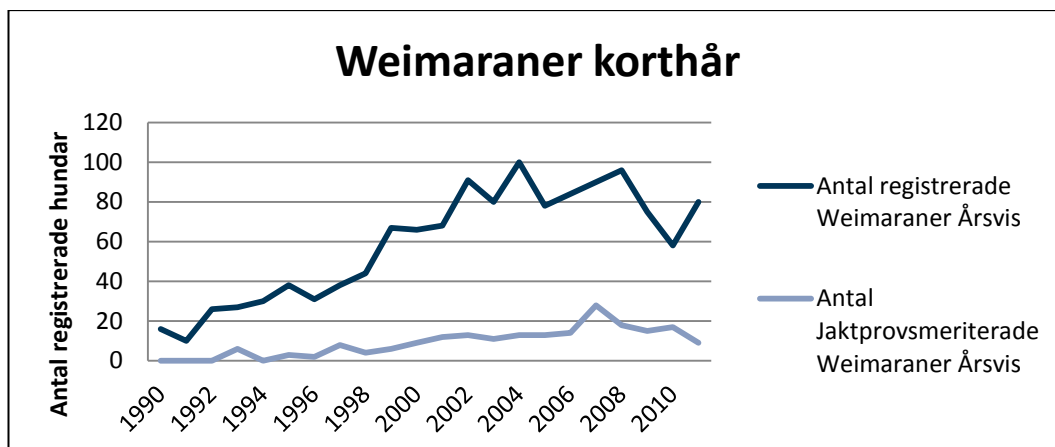
Ett annat övergripande och långsiktigt mål är att öka andelen jaktprovsmriterade weimaraner - en önskvärd siffra är att vi i framtiden ska ligga över 25 % av registrerade hundar. Dels för att bättre kunna utvärdera de jaktliga egenskaperna men också för att öka antalet individer i avel .

5.4 STRATEGI

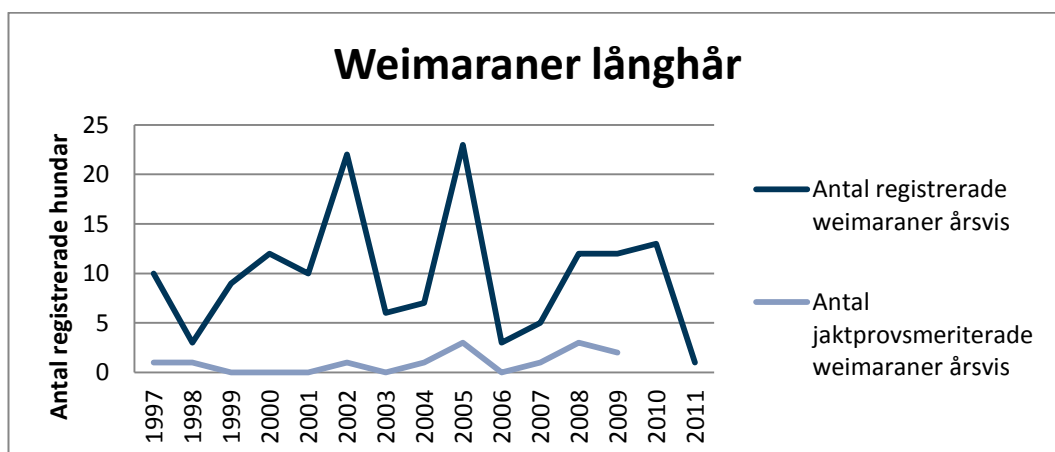
För att motivera weimaranerägare att träna och prova sina hundar i de jaktliga momenten har varje enskild uppfödare ett stort ansvar. Rasklubben försöker dock hjälpa till i detta arbete genom att utöka jaktprovskalendariet år för år, med fler provtillfällen och bättre geografisk spridning för att ge fler möjligheter att starta. SWeiK anordnar även träningsläger.

5.5 UPPFÖLJNING AV SATTA MÅL

Ett av målen har varit att öka antalet jaktprovsmriterade weimaraner och vi ser en svag ökning över tid, där fler weimaraner meriteras i förhållande till registrerings-siffrorna. Ett annat mål har varit att bättre utveckla rasens jaktliga egenskaper och det är ett ständigt pågående arbete, men eftersom andelen hundar med högre prisvalörer ökat mer på senare år i förhållande till hundar som jaktprovsmriteras så får man anta att de hundar som provas, i större utsträckning än tidigare har bättre jaktliga egenskaper. Ett exempel på det är att antalet svenska jaktprovschampions inom en tidsperiod på bara några få år nära nog dubbletades.

Figur 1. Antal registrerade hundar för varje år (mellan 1990 och 2011) och hur många hundar födda det året som var jaktprovsmeterade t.o.m. år 2012.

Figur 2. Antal registrerade hundar för varje år (mellan 1997 och 2011) och även hur många hundar födda det året som var jaktprovsmeterade t.o.m. år 2012.

6 MENTALITET

6.1 BAKGRUND

Weimaranern ses som en utpräglad envis hund, som är lättlärd och snabbtänkt. Weimaranern är många gånger en ”enmanshund/enfamiljshund” som ska vara fokuserad på sin ägare - det gör att den oftast är lätt att träna.

Den har ett stort rörelsebehov och kräver mycket motion. Får den inte det finns det risk att den utnyttjar sin energi till något som är mindre önskvärt. Enbart motion är inte nog, jakt, lydnadsdressyr eller liknande är ett måste. Rasen är krävande och lämpar sig inte för en oerfaren hundägare. Med rätt fostran är det en härlig hund – tillgiven, lydig och arbetsvillig! En fantastisk livskamrat som älskar sin familj och njuter av att vara nära.

Ett fåtal individer har tidigare givit weimaranern oförtjänt dåligt rykte. Orsakerna kan vara många; ”fel” ägare, oförsiktigt avelsarbete och understimulerade hundar

etc. Mentaliteten har dock förbättrats avsevärt det senaste decenniet, vilket vi ser väldigt positivt på.

Vi får aldrig glömma bort att weimaranern enligt rasstandarderna ska vara en mångsidig, lättdresserad, stabil och hängiven jakthund, utan att vara överdrivet temperamentsfull. Den ska vara vaksam mot främlingar utan att vara aggressiv. Rasen har ett livligt temperament och är mycket alert och vaksam. Aggressiva, rädda och otillgängliga hundar är dock inte acceptabelt.

6.2 NULÄGESBESKRIVNING

Sammanfattningsvis kan sägas att mentaliteten idag kan anses som god hos de allra flesta weimaraner. Till karaktären är de överlag sociala, glada och vänliga samt fungerar väl med familj och andra hundar. Mentaliteten hos weimaranern verkar ha förbättrats det senaste decenniet. Dock har det genom en del inofficiella beskrivningar som gjorts framkommit indikationer på att bytesmedvetenheten har minskat något parallellt med att skärpan har minskats. Många uppfödare ställer idag högre krav på sina valpköpare och fler hundar kommer till hem där de får arbeta med vad de är avlade för. Detta ger i sin tur hundar som är ”nöjda” med sin tillvaro och många problembeteenden försvinner.

6.2.1 Mentalbeskrivning

Mentalbeskrivningen ger en objektiv bild av hundens mentalitet och som hundägare får man värdefull information om hundens mentala egenskaper och hur man exempelvis bäst lägger upp dess träning och löser vardagliga situationer. Dessutom är mentalbeskrivningen en viktig aspekt för uppfödarna vid avelsplanering och utvärdering.

I dagsläget är SWeiKs enda krav beträffande mentalbeskrivning att det måste vara gjort för att hunden/tiken ska presenteras på avelslistor eller vid valphänvisning på SWeiKs webbsida. Ett stort antal olika beskrivningar förekommer bland de beskrivna hundarna. De flesta är beskrivna med Svenska Brukshundklubbens MH eller Svenska Vorstehklubbens inofficiella mentalbeskrivning. Ett mindre antal är beskrivna enligt Jägareförbundets mall och ett litet antal har även hunnit bli beskrivna med Svenska Kennelklubbens nya Beteende-och Personlighetsbeskrivning Hund (BPH).

6.2.2 Utvärdering

I dagsläget är det svårt att göra en utvärdering för rasen som helhet eftersom flera olika varianter av mentalbeskrivningar används för att beskriva hundarna. Den generella uppfattningen efter de beskrivningar som gjorts är dock att det är få individer som uppvisar icke önskvärda egenskaper och de allra flesta anses ha sådan mentalitet att de väl uppfyller de krav som samhället ställer på våra hundar och även ha goda förutsättningar för att klara av jaktlig dressyr.

6.3 MÅL

Att bibehålla/förbättra den rastypiska mentaliteten, där jaktlust, arbetsglädje, energi och samarbetsvilja ligger till grund. Klubben har redan från början haft ett mål

att på sikt kunna arrangera och erbjuda officiell mentalbeskrivning för sina medlemmars hundar, speciellt eftersom det på vissa håll i landet kan vara svårt att komma med på mentalbeskrivning arrangerad av andra klubbar.

6.4 STRATEGI

SWeiK önskar att så många individer som möjligt ska mentalbeskrivas för att undvika att hundar med temperament som medför problem för hunden, dess ägare och det omgivande samhället används i avel. Ett annat viktigt syfte med mentalbeskrivningar i weimaranerrasen i Sverige är att både uppfödare och valpspekulanter ska kunna ta del av informationen om föräldradjurens mentalitet och därmed ha en bättre möjlighet att bilda sig en god uppfattning om den hund de tänker använda i avel eller köpa en valp efter. Ett viktigt mål är att inom en 5-årsperiod ha gått över till att enbart officiella mentalbeskrivningar godkänns som kriterium för att publiceras på SWeiKs avelslista. De officiella tester som finns att tillgå i dagsläget är Svenska Brukshundsklubbens Mentalbeskrivning Hund (MH) och Svenska Kennelklubbens Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund (BPH). Vi kommer fortsatt arbeta för att erbjuda klubbens medlemmar officiella beskrivningar i klubbens regi och att via SWeiKs olika medier (webbsida och klubbtidning) ge information om mentalitet och mentalbeskrivningar, samt vid olika sammankomster väcka intresse för mentalitet och mentalbeskrivningar, t.ex. i form av föreläsningar. Vi kommer trycka på vikten av att uppfödare uppmuntrar sina valpköpare att beskriva sina hundar.

6.5 UPPFÖLJNING AV SATTA MÅL

Under föregående femårsperiod har SWeiK vid några tillfällen erbjudit mentalbeskrivningar i klubbens regi, dessa har varit av en inofficiell typ, men av den typ som många hundar finns beskrivna med. Tyvärr var intresset för dessa tillfällen ganska svalt och vi drog då slutsatsen att det krävs mer information till medlemmarna om hundars mentalitet och varför det är bra att mentalbeskriva sin hund. Representant från avelskommittén har bl.a. deltagit på SKKs temautbildning om hundars mentalitet, det har också arrangerats föreläsningar om hundars mentalitet i samband med ett årsmöte samt det årliga träningslägret. Här måste även uppfödarna bli bättre på att uppmuntra sina valpköpare att mentalbeskriva sina hundar.

Sammanställdes av avelskommittén i Svenska Weimaranerklubben, 2003-12-08 (Anci Niklasson, Magdalena Karlsson och Elisabeth Beskow) och därefter för SWeiKs årsmöte 2004-03-28. Efter påpekanden om korrigeringar från Specialklubbens avelskommitté, kompletterades RAS av SWeiKs avelskommitté (Anci Niklasson, Elisabeth Beskow och Mia Källberg) 2006-10-11 för vidare befordran till Specialklubben. Slutligen fastställt av Svenska kennelklubben 2007-05-09.

En första revidering och utvärdering av RAS påbörjades av avelskommittén i Svenska Weimaranerklubben, under 2011 (Anna Norlén, Martina Levin och Pernilla Ryberg). Arbetet fortgick under 2012, sammanställdes i början av mars 2013 och presenterades för SWeiKs uppfödarmöte och årsmöte 2013-03-16.

Genomgången av SKFs Avelskommitté och översänt till SKKs Avelskommitté 2013-12-09.